

CONSULTATIEVERSLAG

Wijziging van enkele wetten van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid geldend voor Caribisch Nederland, met het oogmerk de rechten en verplichtingen van werkenden en ingezetenen in Caribisch Nederland te verduidelijken en te verbeteren (Wijzigingswet SZW-wetten BES 2024)

1. Inleidend

Onderwerp van de consultatie

Naam: Wijzigingswet SZW-wetten BES 2024 (voorheen: Wijzigingswet SZW-wetten BES 2023)

Van: Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Type voorstel: Wetsvoorstel

Looptijd consultatie

Startdatum consultatie: 25 juli 2022

Einddatum consultatie: 22 augustus 2022

Doel van het wetsvoorstel en vraagstelling internetconsultatie

Hoofddoelstelling van het wetsvoorstel is het, tegen het licht van de beoogde gelijkwaardigheid van Caribisch Nederland (CN), moderniseren van het stelsel en daarmee tegelijkertijd verbeteren van de bestaanszekerheid in brede zin (breder opgevat dan alleen inkomen). Om de samenhang tussen de verschillende wijzigingen te benadrukken zijn de wijzigingen gebundeld tot de 'Wijzigingswet SZW-wetten Caribisch Nederland 2023'.

In de consultatie zijn de opvattingen gevraagd over ieder onderdeel van het wetsvoorstel en de memorie van toelichting waarin de voorstellen zijn uitgewerkt.

Opbrengst van de consultatie

In totaal zijn er zes reacties op de internetconsultatie ontvangen. Het grootste deel van de respondenten zijn burgers (vier). Er zijn twee reacties ontvangen namens organisaties. De reacties zijn gegroepeerd naar onderwerp. De reacties hebben geleid tot enkele aanpassingen in het wetsvoorstel en verduidelijkingen in de memorie van toelichting.

2. Beeld van de binnengekomen reacties

Gelijkwaardigheid

De meeste reacties benadrukken het belang van gelijkwaardigheid en de op dit moment ervaren ongelijkheid op het terrein van bestaanszekerheid in Caribisch Nederland ten opzichte van Europees Nederland. Hierbij worden met name twee punten genoemd.

Het eerste punt betreft het bestaan van artikel 132a Grondwet dat de wettelijke grondslag behelst voor een gedifferentieerde aanpak in Caribisch Nederland mits de bijzondere omstandigheden aldaar die rechtvaardigen. In de memorie van toelichting is benoemd dat Caribisch Nederland een eigen sociale zekerheidsstelsel kent. Dit stelsel is ontstaan binnen de specifieke context van de eilanden en kan niet los worden gezien van

het geldende belasting- en premiestelsel in Caribisch Nederland, het arbeidsrechtelijk stelsel maar ook de bijzondere context van de economie en arbeidsmarkt. Het wetsvoorstel draagt bij aan het meer op een gelijkwaardig niveau brengen van onderdelen van het stelsel. Hierbij is rekening te houden met de hiervoor beschreven lokale omstandigheden waardoor in sommige gevallen er bewust is gekozen om af te wijken van het stelsel zoals dat in Europees Nederland van toepassing is. Bovendien dient het lokale absorptievermogen voor nieuwe wet- en regelgeving met bijkomende kosten en verplichtingen in aanmerking te worden genomen.

Het zetten van stappen richting een meer gelijkwaardig stelsel kan in voorkomende gevallen versobering of lastenverzwaring inhouden, zoals in een van de reacties wordt gesignaleerd. De introductie van de drie wachtdagen in de Wet ongevallenverzekering BES en de Wet ziekteverzekering BES is daar een concreet voorbeeld van. Een dergelijke maatregel is een logisch onderdeel van het streven naar een stelsel dat inhoudelijk klopt en laat het streven naar het bevorderen van bestaanszekerheid onverlet, zie hierna.

Het tweede punt ziet op de hoogte van de uitkeringen en het wettelijk minimumloon. Ten aanzien daarvan is eerder al een belangrijke stap gezet door het vaststellen van een ijkpunt voor het sociaal minimum en meer recent door de maatregelen naar aanleiding van het rapport van de Commissie sociaal minimum. Structureel worden het minimumloon, de minimumuitkeringen en de kinderbijslag verhoogd. Dat gebeurt voor het minimumloon en de minimumuitkeringen in twee stappen: per 1 januari 2024 (al gerealiseerd) en 1 juli 2024. Dit wetsvoorstel concentreert zich op de rechten en plichten in sociale zekerheidswetgeving, niet op de hoogte van de uitkeringen.

Discriminatie samenwonenden artikel 7A:1614ce BW BES

Het huwelijk is niet de enige duurzame levensvorm waar mensen voor kiezen. Ook de partner die ongehuwd samenwoont of persoon die het kind erkent, draagt zorg voor het pas geboren kind. Overeenkomstig artikel 1:3 van de Wet arbeid en zorg is een gelijkstelling van ongehuwd samenwonenden en personen die het kind erkennen toegevoegd. Naar aanleiding van de internetconsultatie is deze gelijkstelling expliciet geregeld in artikel 1614ca, derde lid BW BES: "Onder echtgenoot (...) wordt mede verstaan de persoon met wie de arbeider ongehuwd samenwoont of degene van wie de arbeider het kind erkent. Er is sprake van ongehuwd samenwonen als twee ongehuwde personen een gezamenlijke huishouding voeren." Een soortgelijke bepaling is ook toegevoegd aan de Wet algemene ouderdomsverzekering en de Wet algemene weduwen- en wezenverzekering BES.

Arbo-arts en arbeidsdeskundige

In de internetconsultatie is naar voren gebracht dat het wetsvoorstel de aanwezigheid van een arboarts en een arbeidskundige veronderstelt, die er niet altijd is op de eilanden. Bij het opstellen van het wetsvoorstel is deze beperking onder ogen gezien. Het gestelde in paragraaf 2.4. van de memorie van toelichting dat vanwege de kleine schaal van de arbeidsmarkt en de economie in Caribisch Nederland en de afwezigheid van specialisten op het gebied van re-integratie de invulling die werkgever en werknemer aan re-integratie geven, vormvrij is gehouden, moet in dat licht worden gezien. Het organiseren van het specialisme arbeidskundige binnen de organisatie van de RCN-unit SZW, heeft overigens de aandacht.